

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทที่ 4 ทำการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันโดยวัดจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (An Index on Revealed Comparative Advantage: IRCA) เพื่อดูความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของประเทศไทยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ได้แก่ ประเทศแคนาดา จีน เอกวาดอร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก และเวียดนาม ในตลาดที่สำคัญ คือ ตลาดสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น โดยใช้ข้อมูลมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยใน 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี 2537 – 2539 (ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ) ช่วงปี 2541 – 2543 (ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ) และช่วงปี 2544 – 2548 (ช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง) ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ที่ใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share: CMS) เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นว่าความสามารถของแต่ละประเทศนั้นเกิดจากปัจจัยใด ซึ่งผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 ส่วนมีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

เมื่อพิจารณาความสามารถในการแข่งขันและแนวโน้มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งในแต่ละช่วงเวลา โดยการพิจารณาความสามารถจากค่า IRCA ซึ่งหากค่า IRCA ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแปรรูป แต่หากค่า IRCA ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแปรรูปในช่วงเวลาดังกล่าว แต่หากประเทศที่พิจารณาเปรียบเทียบต่างมีค่า IRCA มากกว่า 1 จะไม่สามารถสรุปได้ว่า ประเทศที่มีค่า IRCA มากกว่าจะมีความสามารถในการส่งออกสินค้านั้นๆ มากกว่า แต่จะประเมินได้เพียงว่ามีทิศทางเพิ่มขึ้นหรือลดลง นอกจากนี้ค่า IRCA ที่คำนวณได้ในแต่ละประเทศอาจมีค่าแตกต่างกันมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการที่แต่ละประเทศมีส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแปรรูปต่อสินค้าทั้งหมดแตกต่างกัน และการศึกษานี้ยังได้แยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ กรณีพิจารณาเปรียบเทียบทุกสินค้าที่ส่งออก และกรณีพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะสินค้าเกษตร เนื่องจากกุ้งจัดอยู่ในหมวดสินค้าเกษตร

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กรณีพิจารณาทุก สินค้าที่ส่งออก

ตลาดสหรัฐอเมริกา

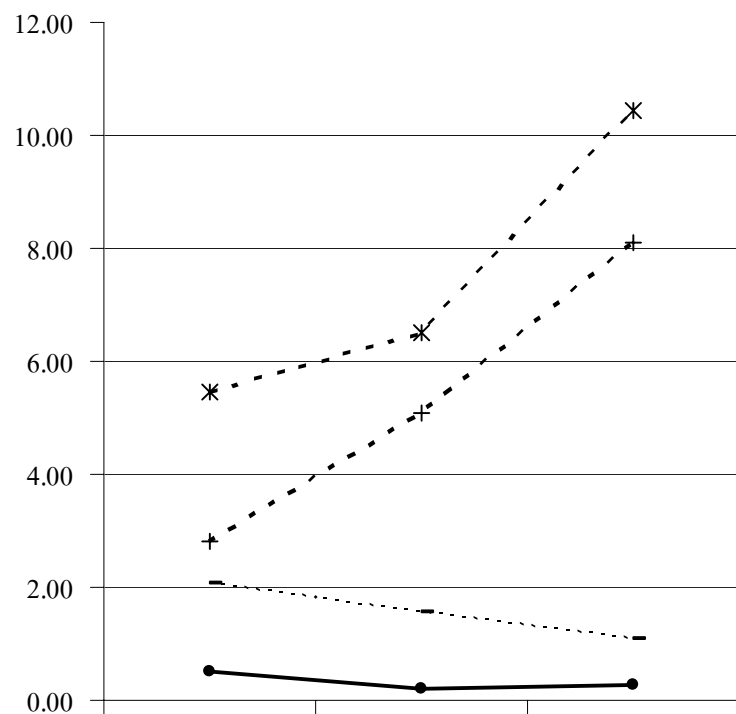
เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 6 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เม็กซิโก และเอกวาดอร์ ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกา จากตารางที่ 23 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) ถึงแม้ว่าไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกา แต่อินเดีย อินโดนีเซีย เวียดนาม เม็กซิโก และเอกวาดอร์ ก็อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA มากกว่า 1) ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกาทั้ง 3 ช่วงเวลาเช่นกัน ยกเว้นประเทศจีนที่มีค่า IRCA น้อยกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา ทำให้จีนอยู่ในฐานะไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ตารางที่ 23 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ
ไทย และคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และ
ช่วงปี 2544 - 2548

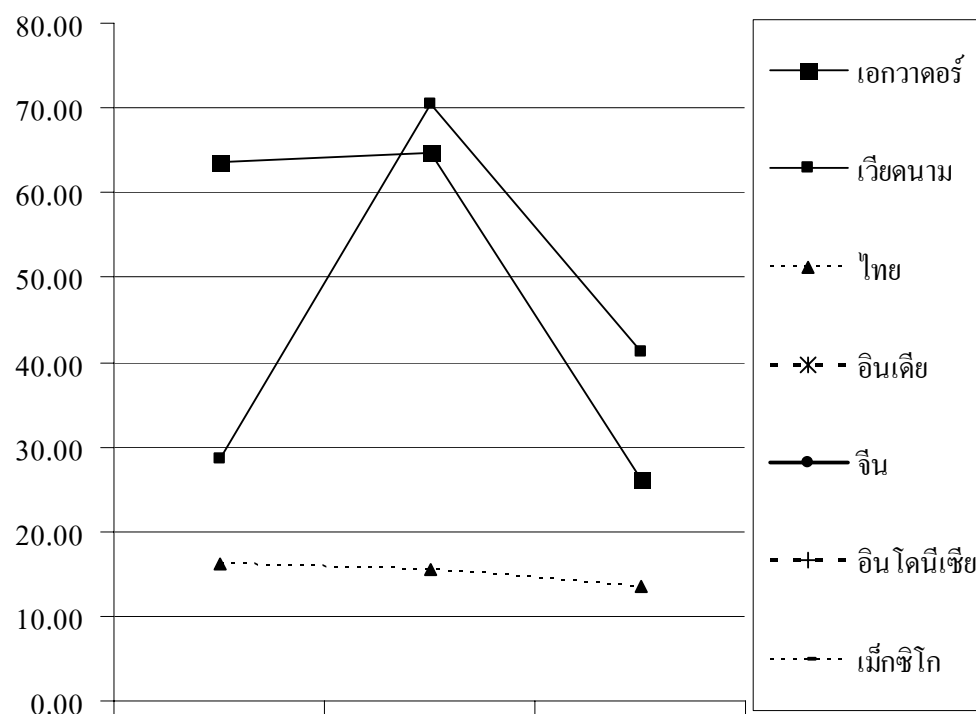
ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เม็กซิโก	เอกวาดอร์
ช่วงปี 2537 - 2539	16.18	5.45	0.51	2.82	28.68	2.07	63.65
ช่วงปี 2541 - 2543	15.49	6.50	0.19	5.09	70.58	1.56	64.79
ช่วงปี 2544 - 2548	13.62	10.43	0.27	8.11	41.18	1.09	26.25

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 19 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากค่า IRCA เท่ากับ 16.18, 15.49 และ 13.62 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 - 2543

ช่วงปี 2537 - 2539 ช่วงปี 2541 - 2543 ช่วงปี 2544 - 2548

ช่วงปี 2537 - 2539 ช่วงปี 2541 - 2543 ช่วงปี 2544 - 2548

ภาพที่ 19 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกาของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออก)

ที่มา: จากการคำนวณ

เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า IRCA ของไทยได้มีค่าลดลง และลดลงอย่างต่อเนื่องมาในช่วงปี 2544 – 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ด้านคู่แข่งที่มีค่า IRCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกันไทย กลับมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ประเทศอินเดีย (ค่า IRCA เท่ากับ 5.45, 6.50 และ 10.43 ตามลำดับ) และอินโดนีเซีย (ค่า IRCA เท่ากับ 2.82, 5.09 และ 8.11 ตามลำดับ) ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ คือ ประเทศเม็กซิโก เป็นประเทศที่มีความได้เปรียบอย่างต่อเนื่อง แต่มีแนวโน้มค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เม็กซิโกอยู่ในฐานะมีสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับไทย ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ ที่มีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา ได้แก่ เวียดนาม เอกวาดอร์ และจีน ซึ่งแม้ว่าประเทศเวียดนามและเอกวาดอร์จะเป็นประเทศที่มีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา แต่หากสังเกตประเทศเวียดนามและเอกวาดอร์ในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ต่างมีแนวโน้มค่า IRCA ที่เพิ่มขึ้น และลดลงในช่วงต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 กล่าวคือ เวียดนามมีค่า IRCA เท่ากับ 28.68, 70.58 และ 41.18 ตามลำดับ ส่วนประเทศเอกวาดอร์ มีค่า IRCA เท่ากับ 63.65, 64.79 และ 26.25 ตามลำดับ รวมถึงประเทศจีนที่เป็นประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) แต่ค่า IRCA ของจีนได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548)

ตลาดญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของประเทศไทยและคู่แข่ง 4 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม จากตารางที่ 24 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) และถึงแม้ว่าไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่น แต่อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนามก็อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นเช่นกัน ยกเว้นประเทศจีนที่มีค่า IRCA น้อยกว่า 1 ทำให้จีนอยู่ในฐานะไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 20 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่น จากค่า IRCA เท่ากับ 6.61, 4.08 และ 3.38 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี

ตารางที่ 24 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ
ไทยและคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2537 – 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี
2544 – 2548

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ช่วงปี 2537 - 2539	6.61	14.67	0.38	4.69	10.99
ช่วงปี 2541 - 2543	4.08	22.86	0.28	4.86	14.62
ช่วงปี 2544 - 2548	3.38	17.21	0.30	5.13	20.37

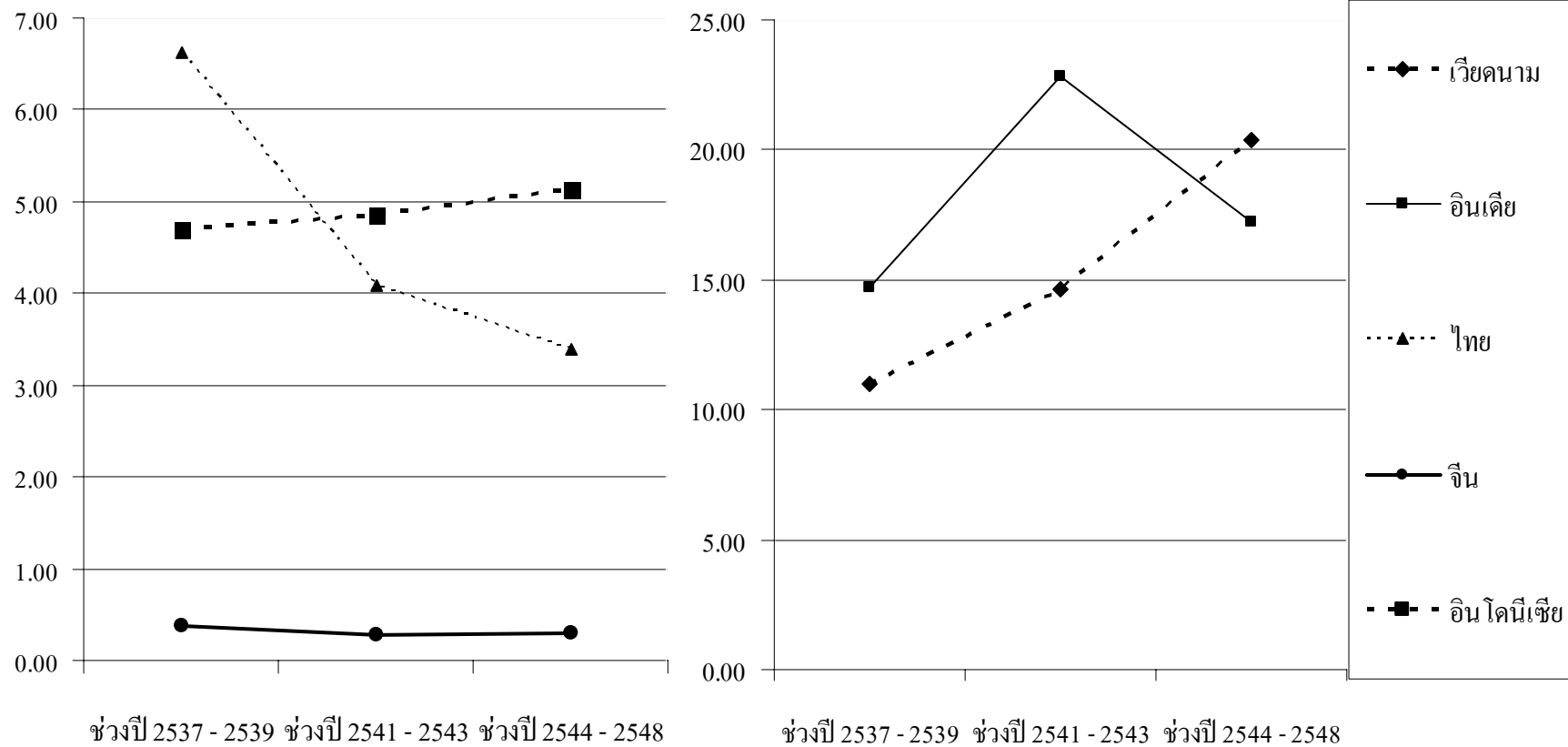
ที่มา: จากการคำนวณ

2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 ที่เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤต ค่า IRCA ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นได้มีค่าลดลง และลดลงอย่างต่อเนื่องมาในช่วงปี 2544 – 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มของค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ด้านประเทศคู่แข่งที่มีค่า IRCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกับไทย แต่กลับมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลา ได้แก่ อินโดนีเซีย (ค่า IRCA เท่ากับ 4.69, 4.86 และ 5.13 ตามลำดับ) และเวียดนาม (มีค่า IRCA เท่ากับ 10.99, 14.62 และ 20.37 ตามลำดับ) ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ ที่มีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลาได้แก่ ประเทศอินเดียและจีน ซึ่งถึงแม้ว่าประเทศอินเดียจะมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา แต่หากสังเกตประเทศอินเดียในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจมีค่า IRCA เพิ่มขึ้น แต่ต่อมากลับมีค่าลดลง ในช่วงปี 2544 – 2548 กล่าวคือ อินเดียมีค่า IRCA เท่ากับ 14.67, 22.86 และ 17.21 ตามลำดับ รวมถึงประเทศจีนเป็นประเทศไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) แต่ค่า IRCA ของจีนในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) ได้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูป กรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออก

ตลาดสหรัฐอเมริกา

เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 6 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม แคนาดา และเอกวาดอร์ จากตารางที่ 25 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบ

ภาพที่ 20 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออก)

ที่มา: จากการคำนวณ

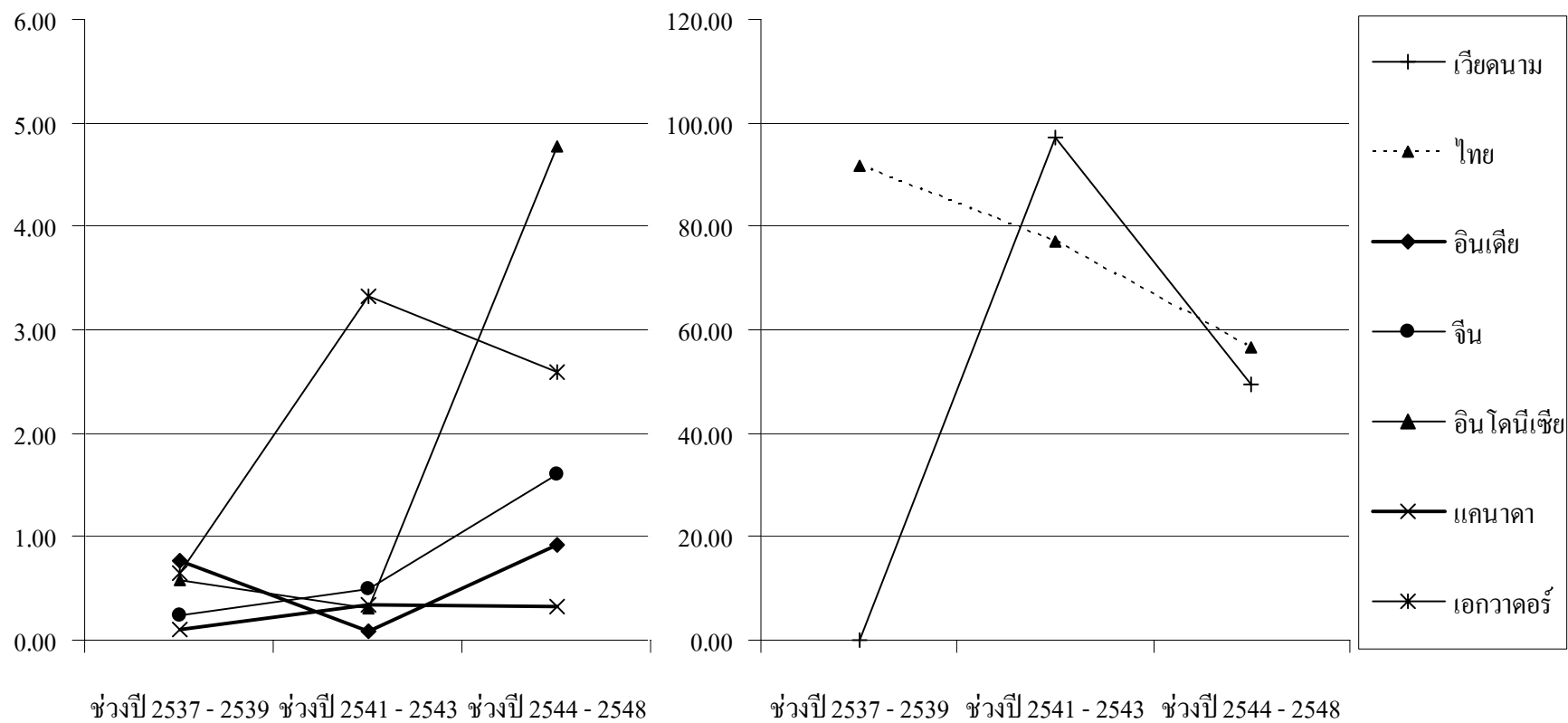
โดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) ซึ่งไทยอยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกา และเป็นเพียงประเทศเดียวที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลา (IRCA มากกว่า 1) ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ คือ เวียดนามและเอกวาดอร์ ต่างเป็นประเทศที่เริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา (โดยเวียดนามเริ่มมีการส่งออกกุ้งแปรรูปไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา ในปี 2540) ส่วนประเทศจีนและอินโดนีเซียต่างเริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเช่นกัน แต่เป็นความได้เปรียบที่เริ่มเกิดขึ้นในช่วงปี 2544 - 2548 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่ประเทศไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง ขณะที่ประเทศอินเดียและแคนาดาเป็นประเทศที่ไม่มีความได้เปรียบ (IRCA น้อยกว่า 1) ทั้ง 3 ช่วงเวลา

ตารางที่ 25 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	แคนาดา	เอกวาดอร์
ช่วงปี 2537 - 2539	91.65	0.77	0.23	0.58	0.00	0.11	0.65
ช่วงปี 2541 - 2543	77.16	0.08	0.50	0.30	97.25	0.34	3.33
ช่วงปี 2544 - 2548	56.76	0.92	1.60	4.77	49.51	0.32	2.59

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 21 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากค่า IRCA เท่ากับ 91.65, 77.16 และ 56.76 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 - 2543 เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า IRCA ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกาได้มีแนวโน้มลดลง และลดลงอย่างต่อเนื่องมาในช่วงปี 2544 - 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ด้านประเทศคู่แข่ง ต่างเริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในแต่ละช่วง โดยเฉพาะในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี

ภาพที่ 21 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาของประเทศไทยและคู่แข่ง
(กรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออก)

ที่มา: จากการคำนวณ

2544 – 2548) ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม และเอกวาดอร์ กล่าวคือ จีนเป็นประเทศคู่แข่งที่มีค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา (IRCA เท่ากับ 0.23, 0.50 และ 1.60 ตามลำดับ) จนเกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงปี 2544 – 2548 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง

ขณะที่อินโดนีเซีย เวียดนาม และเอกวาดอร์ต่างมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา ซึ่งหากสังเกตเวียดนามและเอกวาดอร์ในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) เวียดนามและเอกวาดอร์ต่างมีค่า IRCA เพิ่มขึ้นจนเกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 97.25 และ 3.33 ตามลำดับ ในช่วงปี 2541 – 2543 และต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ทั้ง 2 ประเทศยังคงมีความได้เปรียบ แต่ความได้เปรียบมีแนวโน้มที่ลดลง เท่ากับ 49.51 และ 2.59 ตามลำดับ ขณะที่อินโดนีเซียเช่นกันเป็นประเทศคู่แข่งที่มีค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างมาก จนเริ่มมีความได้เปรียบในช่วงช่วงปี 2544 – 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง โดยมีค่า IRCA เท่ากับ 4.77 ด้านประเทศที่ไม่มีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) ทั้ง 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ประเทศอินเดีย แคนาดา แต่หากสังเกตประเทศอินเดียในช่วงปี 2544 – 2548 (ช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง) อินเดียมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้น ซึ่งต่างจากแคนาดาในช่วงเดียวกันที่มีค่าลดลง

ตลาดญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 4 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่น จากตารางที่ 26 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่น จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วง (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) และถึงแม้ว่าไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่น แต่เวียดนามและอินเดียก็อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA มากกว่า 1) ของการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่นเช่นกัน โดยที่เวียดนามอยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทั้ง 3 ช่วงเวลา ขณะที่อินเดียได้เริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงปี 2544 – 2548 (ช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง) ยกเว้นประเทศจีนและอินโดนีเซียที่อยู่ในฐานะไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) ทั้ง 3 ช่วงเวลา

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 22 จะพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอน โดยไทยเริ่มสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) กล่าวคือ เดิมในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2537 – 2539) ไทยมีค่า IRCA เท่ากับ 19.29 ต่อมาไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ที่ลดลงจาก 23.32 (ช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ช่วงปี 2541 – 2543) เป็น 16.11 ในช่วงปี 2544 – 2548 (ช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง) ซึ่งขณะที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่งในช่วงปี 2544 – 2548 ได้ทำให้ไทยสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงดังกล่าว โดยด้านคู่แข่งอย่างเวียดนามได้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและมีแนวโน้มเพิ่มความสามารถได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา (IRCA เท่ากับ 2.32, 5.17 และ 18.28 ตามลำดับ) ส่วนประเทศอินเดียเริ่มมีความได้เปรียบในช่วงที่ไทยเริ่มสูญเสียความได้เปรียบ (ช่วงปี 2544 – 2548) โดยมีค่า IRCA เท่ากับ 0.32, 0.56 และ 3.44 ตามลำดับ และแม้ว่าประเทศจีนและอินโดนีเซียจะเป็นประเทศคู่แข่งที่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) แต่แนวโน้มค่า IRCA ของจีนมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ขณะที่อินโดนีเซียมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอน แต่ในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) อินโดนีเซียได้มีแนวโน้มค่า IRCA ที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 26 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2537 – 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 - 2548

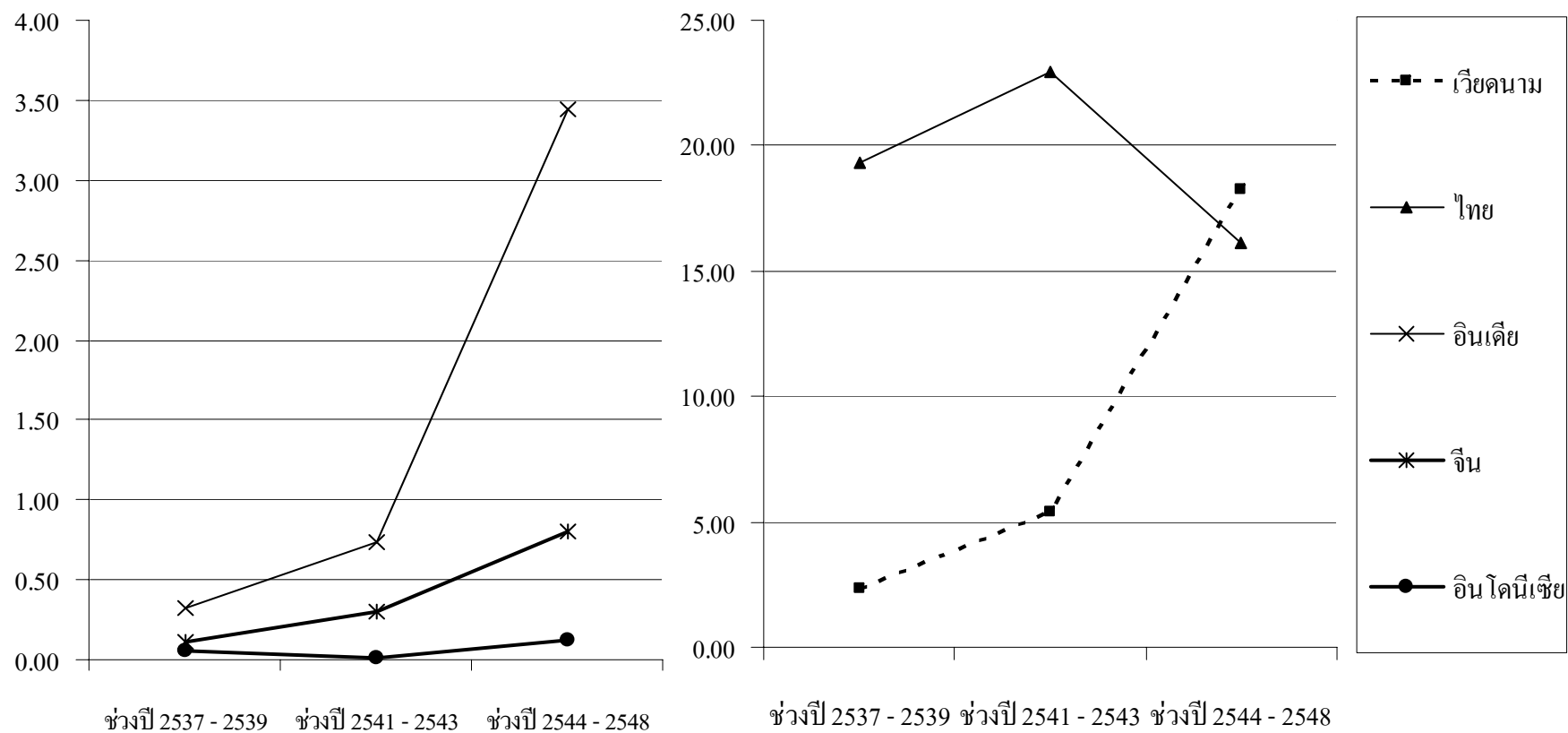
ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ช่วงปี 2537 - 2539	19.29	0.32	0.11	0.05	2.32
ช่วงปี 2540 - 2543	23.32	0.56	0.30	0.01	5.17
ช่วงปี 2544 - 2548	16.11	3.44	0.80	0.13	18.28

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร

ตลาดสหรัฐอเมริกา

เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 6 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย

ภาพที่ 22 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาทุกสินค้าที่ส่งออก)

ที่มา: จากการคำนวณ

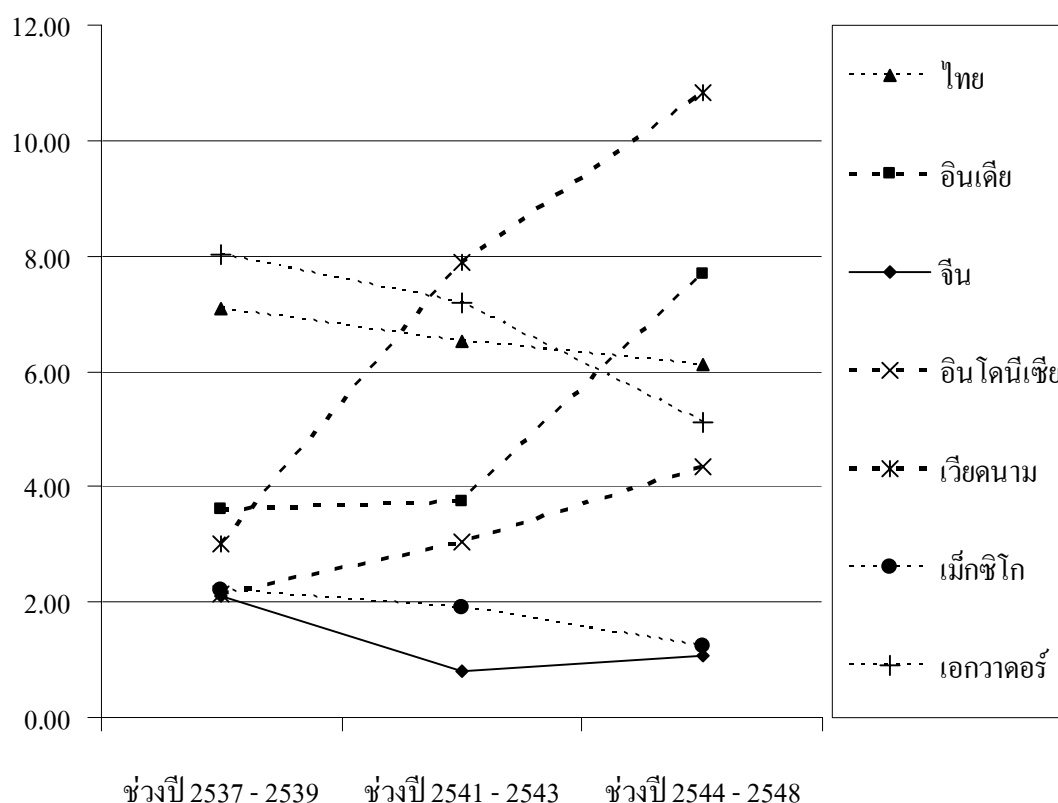
เวียดนาม เม็กซิโก และเอกวาดอร์ ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งในกรณีนี้ได้วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งส่งออกเทียบกับสินค้าเกษตรที่ส่งออกของประเทศไทยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง จากตารางที่ 27 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับกรณีที่วิเคราะห์เปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกทั้งหมด จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) และถึงแม้ว่าประเทศไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกา แต่ประเทศคู่แข่งที่พิจารณาทุกประเทศก็อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเช่นกัน

ตารางที่ 27 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ ไทย และคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และ ช่วงปี 2544 - 2548 (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เม็กซิโก	เอกวาดอร์
ช่วงปี 2537 - 2539	7.10	3.62	2.10	2.14	3.01	2.19	8.03
ช่วงปี 2541 - 2543	6.51	3.76	0.81	3.03	7.88	1.89	7.20
ช่วงปี 2544 - 2548	6.13	7.69	1.06	4.35	10.82	1.24	5.11

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 23 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากค่า IRCA เท่ากับ 7.10, 6.51 และ 6.13 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 - 2543 ที่เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า IRCA กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยที่ส่งออกไปตลาดสหรัฐอเมริกาได้มีค่าลดลงอย่างต่อเนื่องมาในช่วงปี 2544 - 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มของค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา แต่ด้านคู่แข่งที่มีค่า IRCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกับไทย กลับมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลา ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม กล่าวคือ อินเดียมีค่า IRCA เท่ากับ 3.62, 3.76 และ 7.69 ตามลำดับ ส่วน

ภาพที่ 23 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐอเมริกาของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ที่มา: จากการคำนวณ

อินโดนีเซียมีค่า IRCA เท่ากับ 2.14, 3.03 และ 4.35 ตามลำดับ และเวียดนามมีค่า IRCA เท่ากับ 3.01, 7.88 และ 10.82 ตามลำดับ ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ คือ ประเทศเม็กซิโกและเอกวาดอร์เป็นประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ แต่ทั้ง 2 ประเทศมีแนวโน้มค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ทำให้ทั้ง 2 ประเทศดังกล่าวอยู่ในฐานะสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับไทย (ช่วงปี 2537 – 2539) ส่วนประเทศที่มีแนวโน้มค่า IRCA ไม่น่าสนใจ ได้แก่ ประเทศจีน ซึ่งในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ จีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA เท่ากับ 2.10) แต่ต่อมาช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) จีนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA เท่ากับ 0.81) โดยหากสังเกตค่า IRCA ของจีนในช่วงปี 2544 –

2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง ประเทศจีนกลับมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.06

ตลาดญี่ปุ่น

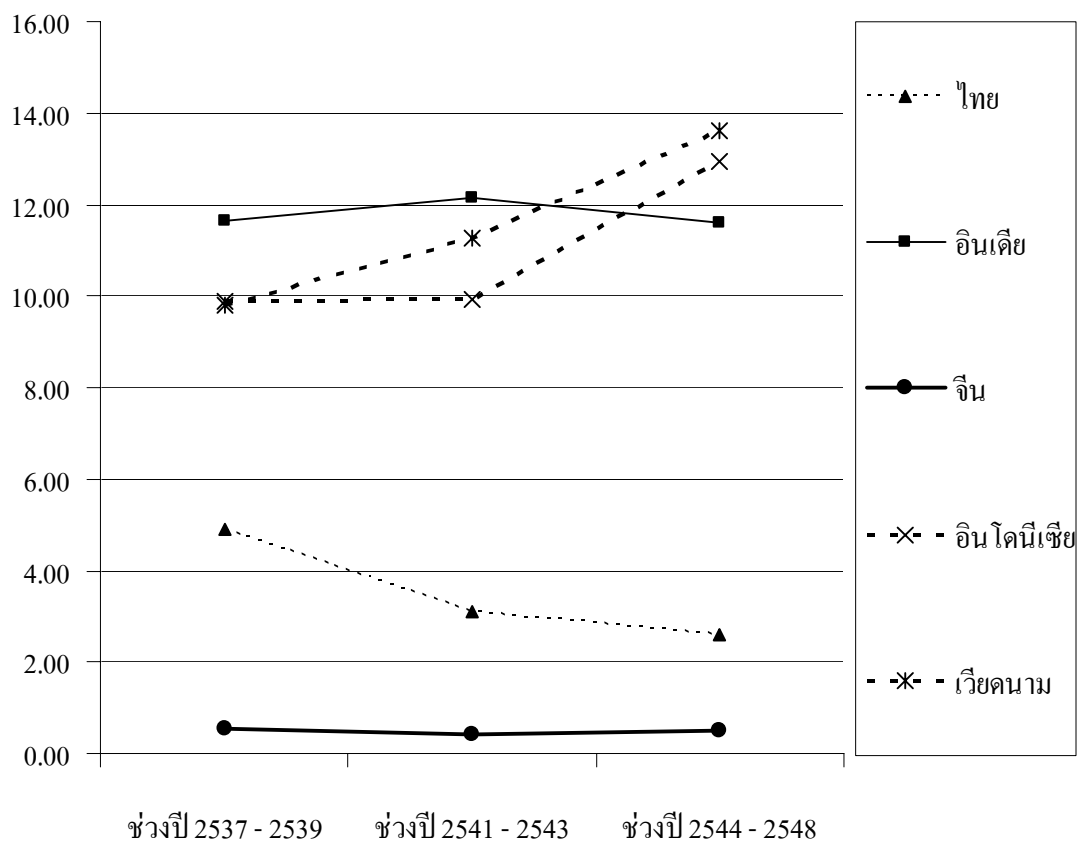
เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่น ซึ่งในกรณีนี้ได้วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งส่งออกเทียบกับสินค้าเกษตรที่ส่งออกของประเทศไทย เปรียบเทียบกับคู่แข่ง จากตารางที่ 28 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่น จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) และถึงแม้ว่าไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่น แต่ประเทศคู่แข่ง ได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ต่างก็อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นเช่นกัน ยกเว้นประเทศจีนที่มีค่า IRCA น้อยกว่า 1 ทำให้จีนอยู่ในฐานะไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทั้ง 3 ช่วงเวลา

ตารางที่ 28 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ ไทย และคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548 (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ช่วงปี 2537 - 2539	4.91	11.66	0.55	9.89	9.80
ช่วงปี 2541 - 2543	3.08	12.14	0.41	9.94	11.28
ช่วงปี 2544 - 2548	2.61	11.61	0.49	12.96	13.63

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 24 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่น จากค่า IRCA เท่ากับ 4.91, 3.08 และ 2.61 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 - 2543 ที่เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤต

ภาพที่ 24 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)
ที่มา: จากการคำนวณ

เศรษฐกิจ ค่า IRCA ของไทยได้ลดลง และลดลงอย่างต่อเนื่องมาในช่วงปี 2544 – 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มของค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา แต่ด้านประเทศคู่แข่งที่มีค่า IRCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกับไทย กลับมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซียและเวียดนาม กล่าวคือ อินโดนีเซียมีค่า IRCA เท่ากับ 9.89, 9.94 และ 12.96 ตามลำดับ และเวียดนามมีค่า IRCA เท่ากับ 9.80, 11.28 และ 13.63 ตามลำดับ ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ คือ ประเทศอินเดียและจีนเป็นประเทศที่มีแนวโน้มค่า IRCA ไม่น่าสนใจใน 3 ช่วงเวลา กล่าวคือ อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีความได้เปรียบอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2537 – 2539 และช่วงปี 2541 – 2543) จะพบว่า อินเดียมีแนวโน้มค่า IRCA ที่เพิ่มขึ้น แต่ต่อในช่วงที่ไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

(ช่วงปี 2544 – 2548) อินเดียมีแนวโน้มค่า IRCA ลดลง ขณะที่ประเทศจีนเป็นประเทศที่ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) ทั้ง 3 ช่วงเวลา แต่ค่า IRCA ของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548)

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูป กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร

ตลาดสหรัฐอเมริกา

เมื่อพิจารณาค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 6 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม แคนาดา และเอกวาดอร์ ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งในกรณีนี้ได้วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกุ้งแปรรูปส่งออกเทียบกับสินค้าเกษตรที่ส่งออกของประเทศไทยกับคู่แข่ง จากตารางที่ 29 ประเทศไทยมีค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 – 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) ซึ่งทำให้ประเทศไทยอยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐฯ อย่างต่อเนื่องทั้ง 3 ช่วงเวลาเพียงประเทศเดียวเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ขณะที่ประเทศคู่แข่งที่ทำการพิจารณา ได้แก่ ประเทศจีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม เป็นประเทศคู่แข่งที่เริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) และในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) กล่าวคือ ประเทศจีนและเวียดนาม ต่างเริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา (เวียดนามเริ่มส่งออกกุ้งแปรรูปในปี 2540) ส่วนประเทศอินโดนีเซียเริ่มมีความได้เปรียบในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง ขณะที่ประเทศคู่แข่งอื่นๆ คือ อินเดีย แคนาดา และเอกวาดอร์ ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (IRCA น้อยกว่า 1) ทั้ง 3 ช่วงเวลา

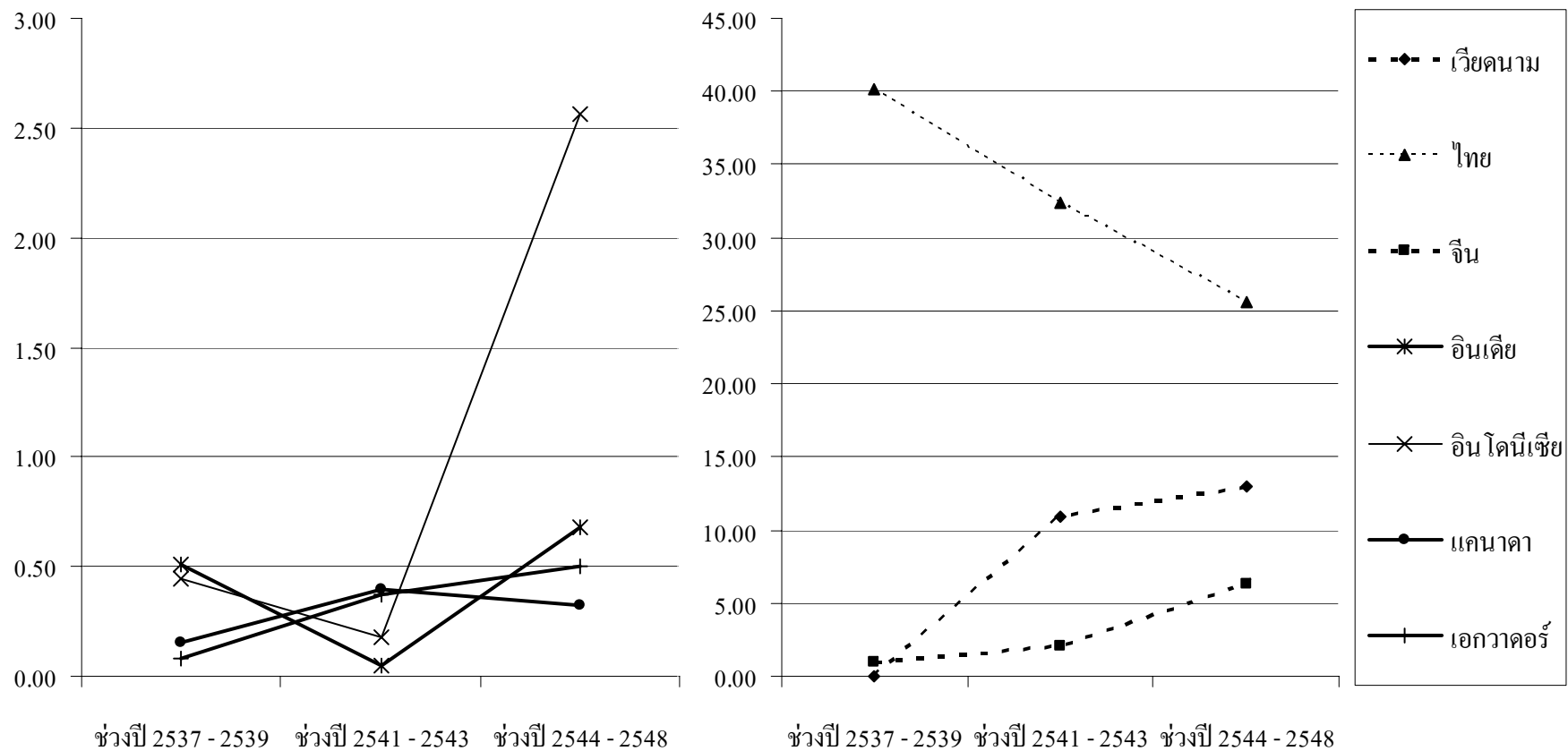
ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 25 จะพบว่า ประเทศไทยได้สูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากค่า IRCA เท่ากับ 40.20, 32.41 และ 25.55 ตามลำดับใน 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) กล่าวคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 ที่เป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า IRCA กุ้งแปรรูปของไทยได้มีแนวโน้มลดลง และลดลงอย่างต่อเนื่องในในช่วงปี 2544

ตารางที่ 29 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 2537 – 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วง 2544 – 2548 (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	แคนาดา	เอกวาดอร์
ช่วงปี 2537 - 2539	40.20	0.51	0.96	0.44	0.00	0.15	0.08
ช่วงปี 2541 - 2543	32.41	0.05	2.12	0.18	10.86	0.40	0.37
ช่วงปี 2544 - 2548	25.55	0.68	6.33	2.56	13.01	0.33	0.50

ที่มา: จากการคำนวณ

– 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง และขณะที่ไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ลดลงอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ส่วนด้านประเทศคู่แข่ง ได้แก่ ประเทศจีนและเวียดนามที่เป็นคู่แข่งที่มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่ทั้ง 2 ประเทศได้เริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) เป็นต้นมา กล่าวคือ เดิมในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2537 – 2539) จีนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ต่อมาในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) เป็นต้นมา จีนเริ่มมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างมากจนเกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 – 2543) เป็นต้นมา โดยมีค่า IRCA เท่ากับ 0.96, 2.12 และ 6.33 ตามลำดับ ส่วนประเทศเวียดนามเริ่มส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐอเมริกาในปี 2540 และในช่วงต่อมามีค่า IRCA ของเวียดนามก็มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 (ช่วงหลังช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ) เป็นต้นมา โดยที่เวียดนามมีค่า IRCA เท่ากับ 0.00, 10.86 และ 13.01 ตามลำดับ รวมถึงประเทศอินโดนีเซียได้มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) จนเกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงดังกล่าว โดยอินโดนีเซียมีค่า IRCA เท่ากับ 0.44, 0.18 และ 2.56 ตามลำดับ ส่วนประเทศคู่แข่งอื่นๆ ได้แก่ ประเทศเอกวาดอร์ อินเดีย และแคนาดา ต่างไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทั้ง 3 ช่วงเวลา แต่หากพิจารณาเอกวาดอร์มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา ขณะที่ประเทศอินเดียและแคนาดาต่างมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม หากสังเกตทั้ง 3 ประเทศดังกล่าวจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548)

ภาพที่ 25 ผลการวิเคราะห์หัดชั้นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ที่มา: จากการคำนวณ

ตลาดญี่ปุ่น

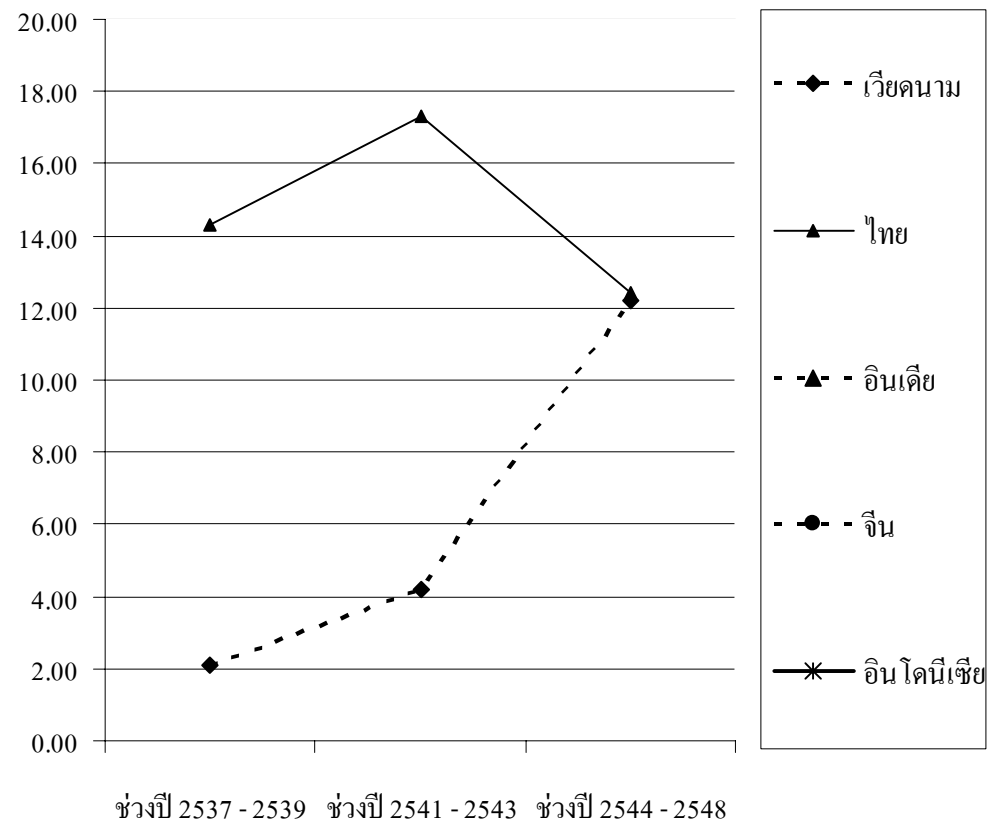
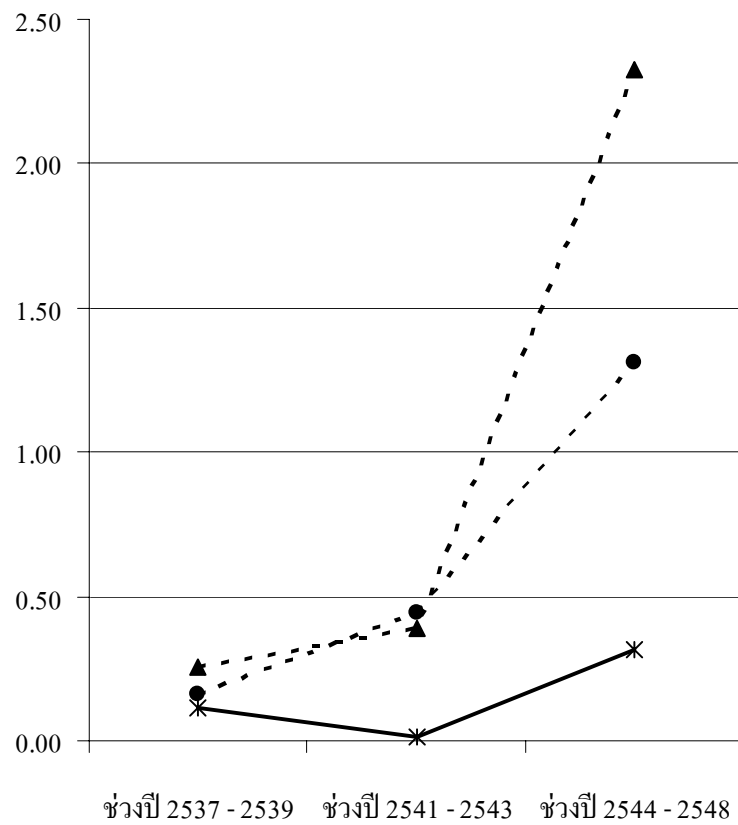
เมื่อพิจารณาค่า IRCA และแนวโน้มค่า IRCA ของไทยและคู่แข่ง 4 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่น ซึ่งในกรณีนี้ได้วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกุ้งแปรรูปส่งออกเทียบกับสินค้าเกษตรที่ส่งออกของประเทศไทย เปรียบเทียบกับคู่แข่ง จากตารางที่ 30 จะพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่น จากค่า IRCA มากกว่า 1 ทั้ง 3 ช่วงเวลา (ช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548) และถึงแม้ว่าไทยจะอยู่ในฐานะได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่น แต่ประเทศอินเดีย จีน และเวียดนาม เป็นคู่แข่งที่อยู่ในฐานะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเช่นกัน ยกเว้นประเทศอินโดนีเซียที่มีค่า IRCA น้อยกว่า 1 ทำให้อินโดนีเซียอยู่ในฐานะไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ แต่หากสังเกตความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอินเดียและจีนได้เริ่มมีความได้เปรียบในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 - 2548) โดยอินเดียและจีนได้เริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงปี 2544 - 2548 เท่ากับ 2.32 และ 1.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 30 ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทย และคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2537 - 2539, ช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548 (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ปี	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ช่วงปี 2537 - 2539	14.32	0.25	0.16	0.11	2.07
ช่วงปี 2541 - 2543	17.31	0.39	0.44	0.02	4.19
ช่วงปี 2544 - 2548	12.41	2.32	1.31	0.32	12.23

ที่มา: จากการคำนวณ

ด้านแนวโน้ม หากพิจารณาแนวโน้มของค่า IRCA จากภาพที่ 26 จะพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มค่า IRCA ไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา และได้เริ่มสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่นในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 - 2548) โดยมีแนวโน้มค่า IRCA เท่ากับ 14.32, 17.31 และ 12.41 ตามลำดับ และหากสังเกตจะเห็นว่าไทยมีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ช่วงปี 2541 - 2543) แต่ต่อมียุทธศาสตร์ที่

ภาพที่ 26 ผลการวิเคราะห์หัดชั้นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นของประเทศไทยและคู่แข่ง (กรณีพิจารณาเฉพาะสินค้าเกษตร)

ที่มา: จากการคำนวณ

ลดลงในช่วงที่ประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) ซึ่งขณะที่ไทยได้เริ่มสูญเสียความได้เปรียบในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง แต่ในช่วงเดียวกันจะเห็นว่าด้านประเทศคู่แข่งหลายประเทศต่างเริ่มมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน คือ ประเทศอินเดียและจีน กล่าวคือ เดิมในช่วงปี 2537 – 2539 อินเดียและจีนยังไม่มีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยมีค่า IRCA เท่ากับ 0.25 และ 0.16 ตามลำดับ ต่อมาในช่วงปี 2541 – 2543 ซึ่งเป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ จีนและอินเดียได้มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังคงไม่มีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทั้ง 2 ประเทศ และต่อมาในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) ประเทศอินเดียได้มีค่า IRCA ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากจนเกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเท่ากับ 2.32 และ 1.31 ตามลำดับ ส่วนประเทศเวียดนามที่มีแนวโน้มค่า IRCA เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 3 ช่วงเวลา และเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง (ช่วงปี 2544 – 2548) โดยเวียดนามมีค่า IRCA เท่ากับ 2.07, 4.19 และ 12.23 ตามลำดับ (ในช่วงปี 2537- 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548) ขณะที่ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่ไม่มีความความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและมีแนวโน้มไม่แน่นอนใน 3 ช่วงเวลา แต่หากสังเกตจะเห็นว่าในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง อินโดนีเซียมีแนวโน้มค่า IRCA ที่เพิ่มขึ้น

ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่

ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดของกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share: CMS) ทำให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นของประเทศไทยและคู่แข่ง (อินเดีย จีน อินโดนีเซีย เม็กซิโก แคนาดา เวียดนาม และเอกวาดอร์) ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงมีผลเนื่องมาจากปัจจัยใดเป็นสำคัญจาก 4 ปัจจัย คือ การขยายตัวของการส่งออกของโลก การกระจายตลาด การแข่งขัน และการส่งเสริมการ ซึ่งใช้ข้อมูลมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของไทยและคู่แข่งเฉลี่ยในแต่ละช่วง คือ ช่วงปี 2537 – 2539, ช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548 โดยพิจารณาช่วงปี 2541 – 2543 โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน และพิจารณาช่วงปี 2544 – 2548 โดยใช้ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

อัตราการขยายตัวของการส่งออกของโลก

จากตารางที่ 31 ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน จะพบว่า อัตราการขยายตัวของการส่งออกรวมของโลกที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลกที่ลดลงเท่ากับ -0.02 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมถึงอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปรวมของโลกที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าทั้ง 3 ข้างต้นทำให้พบว่า อัตราการขยายตัวของโลกในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่มีภาวะการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่เพิ่มขึ้น โดยที่ความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกมีอัตราการขยายตัวลดลง ขณะที่กุ้งแปรรูปมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเนื่องมาจากความต้องการกุ้งแปรรูปในตลาดโลกเป็นที่นิยมโดย เฉพาะมีตลาดสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นที่เป็นตลาดนำเข้ารายใหญ่ โดยการนำเข้ากุ้งแปรรูปมีขยายตัวจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริโภคต้องการความสะดวกจากการบริโภคกุ้งที่แปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป (Simi - Cooked) เช่น กุ้งชุบขนมปังป่น เป็นต้น และอาหารพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) เช่น ต้มยำ ซูชิ ปอเปี๊ยะ

ตารางที่ 31 อัตราการขยายตัวของการส่งออกของโลก อัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปของโลก ในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 – 2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

อัตราการขยายตัว	ช่วงปี 2541 – 2543 ช่วงปี 2544 – 2548	
	โดยที่ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน	โดยที่ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน
การส่งออกรวมของโลก	0.19	0.36
การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลก	-0.02	-0.15
การส่งออกกุ้งแปรรูปรวมของโลก	0.24	0.22
การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลกไปยังตลาดสหรัฐฯ	0.20	0.03
การส่งออกกุ้งแปรรูปรวมของโลกไปยังตลาดสหรัฐฯ	1.37	0.40
การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลกไปยังตลาดญี่ปุ่น	-0.214	-0.208
การส่งออกกุ้งแปรรูปรวมของโลกไปยังตลาดญี่ปุ่น	0.38	0.31

หมายเหตุ: ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณในแต่ละช่วง

ที่มา: จากการคำนวณ

กึ่ง กึ่งสำหรับทำสถิติ เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาแต่ละตลาดนำเข้าที่สำคัญจะพบว่า สหรัฐฯ เป็นตลาดที่มีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้น จากอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปรวมของโลกในตลาดสหรัฐฯ เท่ากับ 0.20 และ 1.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ ซึ่งหากสังเกตตลาดสหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวของกุ้งแปรรูปมากกว่ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ขณะที่ตลาดญี่ปุ่นมีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลงและกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น จากอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปรวมของโลกในตลาดญี่ปุ่น เท่ากับ -0.214 และ 0.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

จากตารางที่ 31 ในช่วงปี 2544 – 2548 โดยในช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน จะพบว่า อัตราการขยายตัวของการส่งออกรวมของโลกเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวรวมของโลกที่เพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงปี 2541 – 2543 ขณะที่อัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งรวมของโลกยังคงมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงและลดลงมากกว่าช่วงปี 2541 – 2543 เท่ากับ -0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนกุ้งแปรรูปยังคงมีอัตราการขยายตัวรวมของโลกที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากพฤติกรรมการบริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงมาบริโภคกุ้งแปรรูปมากขึ้น แต่เป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าในช่วงปี 2541 – 2543 เล็กน้อย และเมื่อพิจารณาแต่ละประเทศนำเข้าที่สำคัญจะพบว่า ตลาดสหรัฐฯ ยังคงมีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้น จากอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ เท่ากับ 0.03 และ 0.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ แต่หากสังเกตอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่าในช่วงปี 2541 – 2543 ส่วนในตลาดญี่ปุ่นจะพบว่า ญี่ปุ่นยังคงมีการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง ขณะที่การนำเข้ากุ้งแปรรูปยังคงเพิ่มขึ้น จากอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นเท่ากับ -0.208 และ 0.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและคู่แข่งด้วยแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS)

กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งส่งออกในตลาดสหรัฐอเมริกา

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยในช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน และผลการวิเคราะห์ในช่วงปี 2544 – 2548 โดยในช่วง

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกา
ในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 – 2548 (โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน)

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2541 – 2543 (โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน)						
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เอกวาดอร์	เม็กซิโก
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	-10.98	-1.94	-1.42	-1.30	-0.33	-7.46	-7.77
ผลจากการกระจายตลาด	120.74	21.36	15.67	14.27	3.66	82.06	85.49
ผลจากการแข่งขัน	-67.46	31.01	-37.18	39.95	81.92	-109.42	-15.09
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	-11.17	6.82	-7.27	8.50	16.86	-20.61	-1.22
มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลง	31.13	57.24	-30.21	61.42	102.10	-55.43	61.42
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2544 – 2548 (โดยใช้ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน)						
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เอกวาดอร์	เม็กซิโก
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	-87.00	-23.15	-6.15	-18.94	-17.81	-47.63	-67.50
ผลจากการกระจายตลาด	104.39	27.78	7.38	22.73	21.37	57.16	81.01
ผลจากการแข่งขัน	-135.08	131.79	46.88	41.62	207.21	-141.01	-132.71
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	-3.64	4.22	1.49	1.40	6.52	-4.07	-3.69
มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลง	-121.32	140.64	49.60	46.81	217.29	-135.55	-122.90

หมายเหตุ: ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณในแต่ละช่วง

ที่มา: จากการคำนวณ

ปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน โดยพิจารณาในปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดสหรัฐฯ ของไทยและประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เอกวาดอร์ และเม็กซิโก ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแต่ละประเทศจาก 4 ปัจจัยมีดังนี้

1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐฯ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 31.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเท่ากับ 120.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมาก็คือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสด แช่เย็นแช่แข็งลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยลดลง 0.98 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางของไทย ทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยลดลง 11.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง ทำให้ไทยมูลค่าการส่งออกลดลง 67.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยลดลง (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในสหรัฐฯ เปลี่ยนแปลงลดลง โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -121.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงมากที่สุดเท่ากับ -135.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากไทยประสบปัญหาสารตกค้าง และปัญหาการกีดกันทางการค้าทางภาษี ได้แก่ การเก็บภาษีการทุ่มตลาดของสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 2547 รวมถึงปัญหาการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของสหรัฐฯ ซึ่งทำให้ไทยเสียเปรียบคู่แข่ง รวมถึงการพัฒนาการผลิตของ ประเทศคู่แข่งต่างๆ เกิดมีผู้แข่งขันรายใหม่เข้ามาแข่งขันมากขึ้น ทำให้ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่งอย่างรุนแรงในตลาดสหรัฐฯ โดยไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่งโดยเฉพาะจีนและเวียดนาม ที่สามารถขายกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในราคาที่ต่ำกว่าไทย ทำให้ต้องปรับลดราคาเพื่อแข่งขัน รวมถึงคู่แข่งรายสำคัญสามารถผลิตกุ้งออกสู่ตลาดได้มากขึ้น ราคาจึงปรับตัวลดลง (นุชจรินทร์ เกตุนิล, 2545) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากถึง -135.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาก็คือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกลดลง -87.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผลิตภัณฑ์ทางของไทย ซึ่งมีส่วนทำให้

มูลค่าการส่งออกลดลง -3.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นมากเท่ากับ 104.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

2. เวียดนามเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย เนื่องจากเวียดนามมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 102.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในปี 2542 ประเทศเวียดนามได้ขยายพื้นที่การเพาะเลี้ยงตลอดแนวชายฝั่ง 1,500 กิโลเมตรและในปี 2543 เวียดนามมีการเปลี่ยนนาข้าวเป็นบ่อเลี้ยงกุ้งจนสามารถผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงได้มากตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา (กนกวรรณ เทพวิวัฒน์จิต, 2545) รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าวมีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเวียดนามมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 81.92, 16.86 และ 3.66 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของเวียดนามลดลงเท่ากับ -0.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 เวียดนามก็ยังคงเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย เนื่องจากยังมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 217.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น โดยเวียดนามมีความได้เปรียบเทียบด้านต้นทุนการผลิตการผลิตและราคาที่ต่ำกว่าไทย จากค่าแรงงานที่ต่ำกว่าและมีทรัพยากรประมงที่ยังอุดมสมบูรณ์ (กานดา อนันตกุล, 2546) ทำให้เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากถึง 207.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 21.37 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งออกที่ถูกทิศทางของเวียดนามไปตลาดสหรัฐฯ ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 6.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของเวียดนามลดลง -17.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

3. อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 61.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น จากอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเกาะเหมาะสำหรับการเลี้ยงกุ้ง (กานดา อนันตกุล, 2546) ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกจากผลดังกล่าวเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 39.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 14.27 และ 8.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียลดลงเท่ากับ -1.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินโดนีเซียยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 46.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น จากอินโดนีเซียเป็นคู่แข่งที่มีความได้เปรียบกว่าไทยจากการมีฟาร์มขนาดใหญ่สามารถควบคุมระบบการผลิตและคุณภาพกุ้งได้ รวมถึงต้นทุนการผลิตและราคาที่ต่ำกว่าไทย จากค่าแรงงานที่ต่ำกว่าและมีทรัพยากรประมงที่ยังอุดมสมบูรณ์ (กานดา อนันตกุล, 2546) ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่ม 41.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ที่มีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 22.73 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งออกที่ถูกทิศทาง ซึ่งมีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 1.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียลดลงเท่ากับ -18.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

4. อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 57.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 31.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 21.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางของ

อินเดียที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 6.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของเม็กซิโกลดลงเท่ากับ -1.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินเดียยังคงมีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 140.64 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น จากอินเดียเป็นคู่แข่งที่ได้เปรียบไทยในด้านวัตถุดิบที่ยังอุดมสมบูรณ์มากกว่า ต้นทุนการผลิตและราคาที่ต่ำกว่า จากค่าแรงที่ถูกว่า แต่คุณภาพด้านสุขอนามัยและเทคโนโลยีการผลิตยังด้อยกว่าไทย (กานดา อนันตกุล, 2546) แต่ปัจจัยด้านการแข่งขันได้ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นมากถึง 131.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 27.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางของอินเดีย ที่มีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 4.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของอินเดียลดลง -23.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 32)

5. จีนเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงลดลงในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -30.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของจีนที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -37.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกผิดทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -7.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -1.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐเพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของจีนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 15.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 จีนสามารถพัฒนาการผลิตและส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐ ซึ่งทำให้จีนมีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐ ที่เพิ่มขึ้น 46.60 ล้านเหรียญสหรัฐ จากปัจจัยด้านผลจากการแข่งขันของจีนที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ เนื่องจากจีน

เป็นคู่แข่งที่มีความได้เปรียบกว่าไทยด้านต้นทุนและราคาต่ำกว่า จากค่าแรงงานที่ถูกกว่าไทย และยังมีทรัพยากรประมงที่อุดมสมบูรณ์ (กานดา อนันตกุล, 2546) ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของจีนในสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 46.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 7.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกถูกทิศทางได้ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 1.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของจีนลดลง -6.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

6. เม็กซิโกเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 61.42 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น โดยสามารถส่งออกกุ้งไปตลาดสหรัฐฯ เป็นอันดับสองรองจากไทยในปี 2542 และ 2543 ซึ่งเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 85.49 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกของไทยที่ผิดทิศทาง ผลของการขยายตัวของตลาดโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง และผลจากการแข่งขันของเม็กซิโกที่ลดลง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกของเม็กซิโกลดลงเท่ากับ -1.22, -7.77 และ -15.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2543 เม็กซิโกเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงที่ลดลง โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -122.90 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของเม็กซิโกลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยเดียวกับไทยในช่วงเดียวกัน จากที่เม็กซิโกเป็นประเทศที่มีผลผลิตกุ้งจากธรรมชาติเป็นสัดส่วนที่สูง ทำให้ผลผลิตกุ้งไม่สม่ำเสมอในแต่ละปีซึ่งเป็นข้อด้อย โดยผลจากการแข่งขันทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงมากถึง -132.71 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก จากความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกที่ลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -67.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -3.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตามผลจากการกระจาย

ตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าส่งออกของ เม็กซิโกเพิ่มขึ้น 81.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

7. เอกวาดอร์เป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลง ลดลงมากที่สุดในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -55.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของ เอกวาดอร์ที่ลดลง เนื่องจากในปี 2542 เอกวาดอร์ผลิตกุ้งได้ลดลงเนื่องจากวิกฤตการณ์ยา ทำให้ ทะเลของเอกวาดอร์ขาดแคลนลูกกุ้ง ต้องนำเข้าจากประเทศปานามาแต่ลูกกุ้งที่นำเข้ามีโรคระบาด ไวรัสตัวแดงจุดขาว ทำให้ผลผลิตของเอกวาดอร์ลดลงในปี 2543 (กนกวรรณ เทพวิวัฒน์จิต, 2545) ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -109.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการ ส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -20.61 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่ความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกลดลง ซึ่ง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -7.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการกระจาย ตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออก ของเอกวาดอร์เพิ่มขึ้นเท่ากับ 82.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 เอกวาดอร์เป็นประเทศคู่แข่งที่ยังคงมีมูลค่าการส่งออก กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุด โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -141.01 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมา จากการแข่งขันของเอกวาดอร์ที่ลดลงเช่นเดียวกับไทยในช่วงเดียวกัน จากในปี 2542 เอกวาดอร์ได้ ประสบปัญหาโรคระบาดรุนแรง คือ โรคตัวแดงดวงขาว ซึ่งได้สร้างความเสียหายให้แก่ อุตสาหกรรมการเลี้ยงกุ้งอย่างมากตั้งแต่นั้นมา โดยปัญหาโรคระบาดของเอกวาดอร์กำลังฟื้นตัว และแม้ว่าเอกวาดอร์เป็นประเทศคู่แข่งที่ถูกเก็บภาษีการทุ่มตลาดจากสหรัฐฯ ต่ำกว่าไทย แต่มูลค่า การส่งออกได้ลดลงจากผลของการแข่งขันเท่ากับ -141.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผล จากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่ลดลง จากความต้องการกุ้งของตลาดสหรัฐฯ ที่ลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง -47.63 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการ ส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -4.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น 57.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 32)

สรุป จะพบว่าไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน เนื่องจากปัจจัยของผลการกระจายตลาดเพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ต่างมีมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันไทย แต่คู่แข่งดังกล่าวมีผลจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ และหากสังเกตประเทศเวียดนามในช่วงดังกล่าวเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมาก รวมถึงประเทศเม็กซิโกที่เป็นอีกประเทศคู่แข่งของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แต่เป็นผลจากปัจจัยของการกระจายตลาดในสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ส่วนประเทศจีนและเอกวาดอร์เป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงลดลงจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ

ต่อมาช่วงปี 2544 – 2548 จะพบว่า ประเทศไทยกลับมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงลดลง เนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ เนื่องจากตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมาประเทศไทยได้ประสบปัญหาด้านคู่แข่ง เนื่องจากประเทศคู่แข่งที่สำคัญหลายประเทศสามารถพัฒนาการผลิตกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและส่งออกในตลาดส่งออกหลังเช่นเดียวกับไทย ซึ่งในช่วงดังกล่าวหากพิจารณาด้านคู่แข่งจะพบว่า ขณะที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงลดลง แต่ด้านคู่แข่งหลายประเทศได้มีมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งมีผลจากปัจจัยด้านการแข่งขันของประเทศดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ส่วนประเทศเอกวาดอร์และเม็กซิโก เป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงลดลง จากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ

หากสังเกตใน 2 ปัจจัยได้แก่ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก และผลจากการกระจายตลาด (ทั้ง 2 ปัจจัยเป็นผลทางด้านอุปสงค์) ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งในตลาดสหรัฐฯ ทั้งในช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548 จะพบว่าทั้งประเทศไทยและประเทศคู่แข่งมีปัจจัยของผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกได้ลดลงทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ -0.02 และ -0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31) ส่วนผลจากการกระจายตลาด จะพบว่า ทั้งไทยและประเทศคู่แข่งมีผลจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกไปยังตลาด

สหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ 0.20 และ 0.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งส่งออกในตลาดญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยในช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน และผลการวิเคราะห์ในช่วงปี 2544 – 2548 โดยในช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน โดยพิจารณาจากตารางที่ 33 ในปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่น ของไทยและประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแต่ละประเทศจาก 4 ปัจจัยมีดังนี้

1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -348.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงมากถึง -266.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -124.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -13.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น 55.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -89.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -45.61 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -33.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง โดยเฉพาะจีนและเวียดนาม ที่สามารถขายกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในราคาที่ต่ำกว่าไทยทำให้ต้องปรับลดราคาเพื่อแข่งขัน รวมถึงคู่แข่งรายสำคัญสามารถผลิตกุ้งออกสู่ตลาดได้มากขึ้นราคาจึงปรับตัว

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยและคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 – 2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2541 – 2543 (โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน)				
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	-13.06	-8.56	-2.70	-13.74	-3.86
ผลจากการกระจายตลาด	-124.07	-81.36	-25.68	-130.56	-36.66
ผลจากการแข่งขัน	-266.80	124.14	-4.03	-24.28	125.20
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	55.03	-27.51	0.50	3.38	-27.12
มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลง	-348.91	6.72	-31.91	-165.22	57.57
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2544 – 2548 (โดยใช้ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน)				
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	-45.61	-65.24	-15.49	-78.29	-37.57
ผลจากการกระจายตลาด	-18.25	-26.10	-6.20	-31.32	-15.03
ผลจากการแข่งขัน	-33.70	-164.21	49.29	36.12	182.82
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	8.06	35.47	-9.79	-5.55	-36.81
มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลง	-89.49	-220.07	17.81	-79.04	93.41

หมายเหตุ: ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณในแต่ละช่วง

ที่มา: จากการคำนวณ

ลดลง เป็นเหตุให้ราคากุ้งในตลาดโลกตกต่ำ(นุชจรินทร์ เกตุนิล, 2545) และผลจากการถูกทิศทางเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นของไทยเพิ่มขึ้น 8.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 33)

2. เวียดนามเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง 57.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น และเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 125.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -3.86 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกผิดทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -27.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวต่างมีส่วนทำให้ มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -3.86, -27.12 และ -36.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศเวียดนามเป็นคู่แข่งที่ยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 93.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดและเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของเวียดนามเพิ่มขึ้นคือ ผลจากการแข่งขันของเวียดนามที่ยังคงเพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามได้ตระหนักถึงศักยภาพที่การส่งออกกุ้งทะเลจะกลายเป็นสินค้าที่นำรายได้เข้าประเทศ จึงได้ทำแผนแห่งชาติเพื่ออาหารทะเลในช่วงทศวรรษหน้า (ปี 2544 – 2553) ซึ่งตั้งเป้าผลิตกุ้งจากการเลี้ยงให้ได้มากกว่าปีละ 300,000 ตัน รวมถึงยังให้สิทธิประโยชน์กับนักลงทุนต่างประเทศเพื่อจูงใจให้เข้าไปลงทุนผลิตอาหารกุ้ง (นิรนาม, 2544) และต้นทุนการผลิตและราคาของเวียดนามต่ำกว่าไทย จากที่ค่าแรงงานถูกกว่า รวมถึงเวียดนามไม่ถูกเรียกเก็บภาษีการนำเข้าวัตถุดิบ ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 182.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมา ได้แก่ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลง ผลจากการส่งเสริมการส่งออกผิดทิศทาง และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -15.03, -36.81 และ -37.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ (ตารางที่ 33)

3. จีนเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงลดลงในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -31.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลง ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -25.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือผลจากแข่งขันของจีนที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -4.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -2.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของจีนเพิ่มขึ้น 0.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 จีนสามารถพัฒนาการผลิต และสามารถส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้จีนมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 17.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลทำให้มูลค่าการส่งออกเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดและเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของจีนเพิ่มขึ้น คือ ผลจากการแข่งขันของจีนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากหลังจากที่จีนฟื้นตัวจากโรคระบาด ทำให้ตั้งแต่ปี 2543 จีนสามารถพัฒนาการผลิตและส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วไปตลาดญี่ปุ่น รวมถึงกุ้งขาวของจีนเป็นกุ้งที่เนื้อเหนียวรสชาติดีกว่ากุ้งขาวของไทย และผลผลิตต่อไร่สูงกว่า เนื่องจากจีนมีการพัฒนาสายพันธุ์มาช้านานกว่า (นุชจรินทร์ เกตุนิล, 2547) และจีนเป็นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตและราคาต่ำกว่าไทย จากค่าแรงงานที่ต่ำกว่า ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 49.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมา ได้แก่ ผลจากการกระจายหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวต่างมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง -6.20, -9.79 และ -15.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

4. อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 6.72 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น และเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 124.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 3 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความ

ต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวต่างมีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -8.56 -27.51 และ -81.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 33)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -220.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของอินเดียที่ลดลง และทำให้มูลค่าการส่งออกของอินเดียลดลง -164.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -65.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลง -26.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นของอินเดียเพิ่มขึ้น 35.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

5. อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งเปลี่ยนแปลงลดลงในตลาดญี่ปุ่นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -165.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งของตลาดญี่ปุ่นที่ลดลง ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -130.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่ลดลง และมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ -24.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ลดลง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -13.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น 3.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งสดแช่เย็นแช่แข็งที่เปลี่ยนแปลงลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -79.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการลดลง โดยปัจจัยดังกล่าวทำให้มูลค่าการ

ส่งออกลดลง -78.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาด
 กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นลดลง ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -31.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผล
 จากการส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์ทาง มีผลทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -5.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
 แต่อย่างไรก็ตามผลจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออก
 ของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น 36.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 33)

สรุป จะพบว่าประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นที่
 เปลี่ยนแปลงลดลงในช่วงปี 2541 - 2543 โดยในช่วงปี 2537 - 2539 เป็นปีฐาน เนื่องจากปัจจัยด้าน
 การแข่งขันของไทยที่ลดลงเป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดียและเวียดนาม ต่าง
 เป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลง
 เพิ่มขึ้นเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันของทั้ง 2 ประเทศเป็นสำคัญ ส่วนประเทศจีนและอินโดนีเซีย
 ต่างเป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐฯ ที่ลดลง
 เนื่องจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดในสหรัฐฯ ที่ลดลงเป็นสำคัญ

ต่อมาในช่วงปี 2544 - 2548 จะพบว่าประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง
 ในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงลดลงต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยมีผลจากปัจจัยของการขยายตัวของ
 การส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกเป็นสำคัญ แต่ปัจจัยที่รองลงมาคือผลจากการแข่งขันของ
 ไทยที่ลดลง ซึ่งเมื่อพิจารณาด้านคู่แข่งจะพบว่า ในช่วงที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง
 ในตลาดสหรัฐฯ ที่ลดลง แต่คู่แข่งหลายประเทศต่างมีการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นได้แก่ จีน
 และเวียดนาม ซึ่งทั้ง 2 ประเทศมีผลจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ส่วนประเทศ
 อินเดียและอินโดนีเซีย เป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่มีการมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งใน
 ตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงลดลง โดยอินเดียมีผลเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันของอินเดียที่ลดลง
 เป็นสำคัญ ขณะที่อินโดนีเซียมีผลจากปัจจัยของการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง
 ของโลกที่มีความต้องการลดลงเป็นสำคัญ

หากสังเกตใน 2 ปัจจัยได้แก่ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก และผลจากการ
 กระจายตลาด (ทั้ง 2 ปัจจัยเป็นผลทางด้านอุปสงค์) ของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศ
 ไทยและประเทศคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น ทั้งในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 - 2548 จะพบว่า ทั้ง
 ประเทศไทยและประเทศคู่แข่งมีปัจจัยของผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความ
 ต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งลดลงทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้ง

สดแช่เย็นแช่แข็งของโลกได้ลดลงทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ -0.02 และ -0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31) ส่วนผลจากการกระจายตลาด จะพบว่า ทั้งไทยและประเทศคู่แข่งมีผลจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของญี่ปุ่นที่ลดลงทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของโลกไปยังตลาดสหรัฐฯ ได้ลดลงทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ -0.214 และ -0.208 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่งด้วยแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS)

กุ้งแปรรูปส่งออกในตลาดสหรัฐอเมริกา

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยในช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน และผลการวิเคราะห์ในช่วงปี 2544 – 2548 โดยในช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน โดยพิจารณาจากตารางที่ 34 ในปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกแปรรูปไปตลาดสหรัฐฯ ของไทยและประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เอกวาดอร์ และแคนาดา ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแต่ละประเทศจาก 4 ปัจจัยมีดังนี้

1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 262.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการกระจายหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นจากความต้องการกุ้งแปรรูปของตลาดสหรัฐฯ ที่อย่างรวดเร็วในช่วงดังกล่าว ซึ่งทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่ส่งออกเพิ่มขึ้นมากถึง 355.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 75.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง และผลการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าวทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -71.07 และ -97.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่งในตลาดสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 – 2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2541 – 2543 (โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน)						
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เอกวาดอร์	แคนาดา
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	75.43	0.33	0.79	0.32	0.00	0.09	1.17
ผลจากการกระจายตลาด	355.15	1.57	3.71	1.53	0.00	0.44	5.52
ผลจากการแข่งขัน	-71.07	-1.23	5.74	-0.72	13.78	0.99	9.73
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	-97.32	-1.69	7.87	-0.98	18.88	1.35	13.33
มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลง	262.20	-1.01	18.10	0.15	32.65	2.87	29.76
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2544 – 2548 (โดยใช้ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน)						
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	เอกวาดอร์	แคนาดา
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	126.83	0.08	4.70	0.33	7.18	0.72	7.62
ผลจากการกระจายตลาด	103.77	0.07	3.85	0.27	5.88	0.59	6.24
ผลจากการแข่งขัน	-204.58	4.70	83.58	18.32	45.95	0.24	-4.60
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	-82.82	1.87	33.15	7.28	18.17	0.09	-1.92
มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลง	-56.80	6.72	125.28	26.20	77.19	1.63	7.34

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณในแต่ละช่วง

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยกลับมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงลดลงเพียงประเทศเดียวในช่วงที่เกิดปัญหาด้านคู่แข่ง โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -56.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง จากที่ในช่วงดังกล่าวประเทศคู่แข่งที่สำคัญหลายประเทศสามารถผลิตและส่งออกกุ้งแปรรูปออกสู่ตลาดได้มากขึ้น โดยเฉพาะตลาดหลักซึ่งเป็นตลาดเดียวกับไทย จึงทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปลดลงมากถึง -204.58 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปลดลง -82.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาได้แก่ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นและผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าวทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของไทยในตลาดสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเท่ากับ 103.77 และ 126.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

2. เวียดนามเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นรองจากประเทศไทยในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 32.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 18.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของเวียดนามเพิ่มขึ้น 13.78 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 34)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 โดยเวียดนามยังคงที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 77.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของเวียดนามที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐบาลของเวียดนามมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมกุ้งทั้งการเลี้ยงและการแปรรูปได้แก่ การกำหนดโซนนิ่งการเลี้ยงกุ้ง, ไม่เก็บภาษีนำเข้าลูกกุ้ง, นโยบายเปลี่ยนนาข้าวให้เป็นนากุ้งในอนาคต, ให้เงินสนับสนุนการจัดตั้งโรงงานแปรรูปกุ้ง, สนับสนุนการจัดทำระบบ HACCP รวมถึงสนับสนุนการแปรรูปสินค้ามูลค่าเพิ่ม (ชลอ ลิมสุวรรณ และ พรเลิศ จันทรรักษ์กุล, 2547) รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลก และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปใน

ตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 45.95, 18.18, 7.18 และ 5.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

3. แคนาดาเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 29.76 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางรองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของแคนาดาที่เพิ่มขึ้น ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่มีการส่งออกกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ทำให้แคนาดามีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 13.33, 9.73, 5.52 และ 1.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 แคนาดายังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 7.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแคนาดาที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลก ซึ่งมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 7.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 6.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยได้แก่ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทางและผลจากการแข่งขันของแคนาดาที่ลดลง ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยทำให้แคนาดามีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ลดลงเท่ากับ -1.92 และ -4.60 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

4. จีนเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 18.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางรองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของจีนที่เพิ่มขึ้น ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตัวกุ้งแปรรูปของตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวต่างเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของจีนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 7.87, 5.74, 3.71 และ 0.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 จีนยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา และเปลี่ยนแปลงมากที่สุด โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากถึง 125.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของจีนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากจีนมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทยทั้งค่าแรงงานที่ต่ำ ค่าลูกกุ้งที่ถูกลง และค่าอาหารสัตว์ที่ถูกลง ซึ่งสหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการขยายตัวของ การส่งออกกุ้งแปรรูปของโลก และ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าว มีผลทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของจีนในตลาดสหรัฐฯ มีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 83.58, 33.15 4.70 และ 3.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

5. เอกวาดอร์เป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 2.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของเอกวาดอร์ที่เพิ่มขึ้น ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น และ ผลจากการขยายตัวของ การส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวต่างเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของเอกวาดอร์เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.35, 0.99, 0.44 และ 0.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 เอกวาดอร์ยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1.63 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของเอกวาดอร์ที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการขยายตัวของ การส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น และ ผลจากการแข่งขันของเอกวาดอร์ที่เพิ่มขึ้น เนื่องเอกวาดอร์สามารถพัฒนาการผลิตกุ้งเพิ่มมูลค่าเป็นกุ้งแปรรูป ที่ถึงแม้ว่าจะประสบปัญหาโรคระบาดแต่สามารถฟื้นตัวได้อย่างเต็มที่ในปี 2545 รวมถึง ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางของเอกวาดอร์ ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวทำให้เอกวาดอร์มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.72, 0.59, 0.24 และ 0.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

6. อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 1.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น 0.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่ลดลง และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยต่างทำให้มูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียลดลงเท่ากับ -0.72 และ -0.98 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่ยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 26.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่ไม่ถูกเรียกเก็บภาษีการทุ่มตลาดกุ้งจากสหรัฐฯ รวมถึงอินโดนีเซียยังมีต้นทุนการผลิตต่ำ และรัฐบาลไม่เก็บภาษีและค่าธรรมเนียมการนำเข้าอาหารสัตว์ รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการเพิ่มขึ้น และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวทำให้อินโดนีเซียมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 18.32, 7.28, 0.33 และ 0.27 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

7. อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งของไทยเพียงประเทศเดียวที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงลดลงในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลงเท่ากับ -1.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทาง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -1.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการแข่งขันของอินเดียที่ลดลง ที่ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง -1.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาคือ ผลจากการขยายตลาดของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นและผลจากการกระจายหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยต่างทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินเดียเพิ่มขึ้น 0.33 และ 1.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินเดียสามารถส่งออกกุ้งแปรรูปมีมูลค่าส่งออกที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 6.72 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของอินเดียที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น โดยอินเดียเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงสูง เนื่องจากค่าจ้างแรงงานต่ำและรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านการเงินและด้านวิชาการแก่ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งภาคเอกชน รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวทำให้อินเดียมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเท่ากับ 4.70 1.87, 0.08 และ 0.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 34)

สรุป จะพบว่าประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 เนื่องจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาด้านคู่แข่งจะพบว่า ในขณะที่ไทยมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ประเทศคู่แข่งหลายประเทศก็มีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับไทย คือ ประเทศจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เอกวาดอร์ และแคนาดา ซึ่งประเทศดังกล่าวยกเว้นประเทศอินโดนีเซีย จะมีผลจากปัจจัยของการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางของประเทศคู่แข่งดังกล่าวเป็นสำคัญ ส่วนประเทศอินโดนีเซียมีผลจากปัจจัยด้านการกระจายหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศอินเดียเป็นประเทศคู่แข่งของไทยเพียงประเทศเดียวที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่ลดลงเนื่องจากปัจจัยของการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทางของอินเดียเป็นสำคัญ

ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยกลับมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่ลดลงเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ ซึ่งถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถทำการผลิตกุ้งแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและแข่งขันกับคู่แข่ง แต่ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยก็สามารถพัฒนาการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งออกแข่งขันในตลาดส่งออกหลักซึ่งเป็นตลาดเดียวกับไทย ทำให้เมื่อพิจารณาด้านคู่แข่งจะพบว่า ประเทศคู่แข่งทั้งหมดของไทยที่พิจารณาสามารถส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง มีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เอกวาดอร์ และแคนาดา ซึ่งได้พบว่าประเทศดังกล่าวยกเว้นประเทศเอกวาดอร์และแคนาดา ได้มีปัจจัยด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

เป็นสำคัญ ส่วนประเทศเอกวาดอร์และแคนาดาต่างมีผลจากปัจจัยของการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ

หากสังเกตใน 2 ปัจจัยได้แก่ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก และผลจากการกระจายตลาด (ทั้ง 2 ปัจจัยเป็นผลทางด้านอุปสงค์) ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งในตลาดสหรัฐฯ ทั้งในช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548 จะพบว่า ทั้งประเทศไทยและประเทศคู่แข่งมีปัจจัยของผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกได้เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ 0.24 และ 0.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31) ส่วนผลจากการกระจายตลาด จะพบว่า ทั้งไทยและประเทศคู่แข่งมีผลจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกไปยังตลาดสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ 1.37 และ 0.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

กุ้งแปรรูปส่งออกในตลาดญี่ปุ่น

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงคือ ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยในช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน และผลการวิเคราะห์ในช่วงปี 2544 – 2548 โดยในช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน โดยพิจารณาจากตารางที่ 35 ในปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดญี่ปุ่นของไทยและประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของแต่ละประเทศจาก 4 ปัจจัยมีดังนี้

1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 77.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของไทยที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้นซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 32.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือผลจากการแข่งขันของไทยที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยมีประสบการณ์จากการเพาะเลี้ยงกุ้งมายาวนาน และมีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ทำให้ไทยสามารถผลิตผลิตภัณฑ์กุ้งเพิ่มมูลค่าเป็นกุ้งแปรรูปเพื่อแข่งขันกับคู่แข่ง ซึ่งทำให้ไทยสามารถสร้างมูลค่าจากการส่งออกกุ้งแปรรูปไปตลาดสหรัฐฯ 18.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นผล

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น ในช่วงปี 2541 - 2543 และช่วงปี 2544 – 2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2541 – 2543 (โดยใช้ช่วงปี 2537 – 2539 เป็นปีฐาน)				
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	32.13	0.16	0.67	0.13	0.69
ผลจากการกระจายตลาด	18.74	0.09	0.39	0.08	0.40
ผลจากการแข่งขัน	18.85	0.59	7.15	-0.49	5.45
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	7.59	0.23	2.75	-0.18	2.09
มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลง	77.30	1.06	10.96	-0.46	8.63
ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	ช่วงปี 2544 – 2548 (โดยใช้ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน)				
	ไทย	อินเดีย	จีน	อินโดนีเซีย	เวียดนาม
ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก	46.46	0.38	3.03	0.02	2.53
ผลจากการกระจายตลาด	19.00	0.15	1.24	0.01	1.03
ผลจากการแข่งขัน	-51.64	4.99	36.57	1.59	36.69
ผลจากการส่งออกถูกหรือผิดทาง	-15.84	1.55	11.39	0.50	11.42
มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลง	-2.02	7.08	52.23	2.12	51.68

หมายเหตุ: ใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้จากการคำนวณในแต่ละช่วง

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของตลาด ญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 18.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 7.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 35)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยกลับมีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงลดลงเพียงประเทศเดียว โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -2.02 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของไทยที่ลดลง เนื่องจากในช่วงนี้ประเทศไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่ง จากที่ประเทศคู่แข่งสามารถผลิตกึ่งแปรรูปออกสู่ตลาดญี่ปุ่นได้มากขึ้นซึ่งเป็นตลาดเดียวกับไทย จึงทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปลดลงมากถึง -51.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ผิดทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปลดลง -15.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาได้แก่ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกึ่งแปรรูปของ โลกที่มีความต้องการกึ่งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าวทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของไทยในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเท่ากับ 19.00 และ 46.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

2. จีนเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นรองจากไทย ในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 10.96 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของจีนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของจีนที่เพิ่มขึ้น รองลงมาคือผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการ ขยายตัวของการส่งออกกึ่งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการเพิ่มขึ้น และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวมีผลทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเท่ากับ 7.15, 2.75, 0.67 และ 0.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศจีนยังคงสามารถส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่น และมีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 52.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นของจีน เนื่องจากจีนมีการพัฒนาการผลิตกึ่งแปรรูปเพิ่มมูลค่ามากขึ้น รวมถึงมีต้นทุนด้านแรงงานที่ถูกกว่าไทย ทำให้สินค้าที่จีนขายมีราคาต่ำกว่าไทย (อรุณี กฤตยานวัช, 2540)รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการ

ส่งออกที่ถูกทิศทาง และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกึ่งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกึ่งแปรรูปเพิ่มขึ้น รวมถึงผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยดังกล่าวต่างทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของจีนในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเท่ากับ 36.57, 11.39, 3.03 และ 1.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

3. เวียดนามเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นรองจากไทยและจีนในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 8.63 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของเวียดนามที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปเพิ่มขึ้นจากผลดังกล่าวเท่ากับ 5.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 2.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกึ่งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกึ่งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งจากผลดังกล่าวทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 0.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รวมถึงผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปของเวียดนามเพิ่มขึ้น 0.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ตารางที่ 35)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 เวียดนามเป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่ยังคงมีมูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 51.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของเวียดนามที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเวียดนามมีต้นทุนค่าแรงงานที่ถูกกว่าไทย และสามารถพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอย่างรวดเร็วทั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์จากการแนะนำของประเทศผู้ซื้อ รวมถึงรัฐบาลเวียดนามยังมีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมกึ่งทั้งการเลี้ยงและการแปรรูปสินค้ามูลค่าเพิ่ม (ชลอ ลัมสุวรรณ และ พรเลิศ จันทรรักษ์ ชกุล, 2547) รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางที่ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่ม และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกึ่งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกึ่งแปรรูปเพิ่มขึ้น รวมถึงผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกึ่งแปรรูปของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าวทำให้มูลค่าการส่งออกกึ่งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเท่ากับ 36.69, 11.42, 2.53 และ 1.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

4. อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของอินเดียที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปที่เพิ่มขึ้น และผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยเป็นผลให้อินเดียมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.59, 0.23, 0.16 และ 0.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 อินเดียเป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่ยังคงมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากช่วงที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 7.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินเดียที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากอินเดียสามารถพัฒนาการผลิตจนสามารถผลิตกุ้งแปรรูปส่งออกในตลาดหลักซึ่งเป็นตลาดเดียวกับไทย รวมถึงอินเดียยังเป็นประเทศคู่แข่งที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าไทย และสามารถผลิตกุ้งได้ขนาดใหญ่กว่าไทย ซึ่งทำให้อินเดียสามารถส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น รวมถึงผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยต่างทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นในตลาดญี่ปุ่นเท่ากับ 4.99, 1.55, 0.38 และ 0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

5. อินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปที่เปลี่ยนแปลงลดลงเพียงประเทศเดียวในช่วงปี 2541 – 2543 โดยเปลี่ยนแปลงลดลง -0.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกของอินโดนีเซียที่ลดลงมากที่สุดคือ ผลจากการแข่งขันที่ลดลงของอินโดนีเซีย ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินโดนีเซียลดลง -0.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทาง ซึ่งทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินโดนีเซียลดลง -0.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่รองลงมาได้แก่ ผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยทำ

ให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปของอินโดนีเซียในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น 0.08 และ 0.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศคู่แข่งที่สามารถส่งออกและมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงที่ไทยเกิดปัญหาด้านคู่แข่ง โดยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 2.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นผลมาจากการแข่งขันของอินโดนีเซียที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากอินโดนีเซียสามารถพัฒนาการผลิตกุ้งแปรรูปและส่งออกในตลาดส่งออกหลักซึ่งเป็นตลาดเดียวกับไทย รวมถึงอินโดนีเซียยังมีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าไทย รองลงมาเป็นผลจากการส่งเสริมการส่งออกที่ถูกทิศทางที่ทำให้มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น และผลจากการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น รวมถึงผลจากการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยต่างทำให้มูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.59, 0.50, 0.02 และ 0.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ (ตารางที่ 35)

สรุป จะพบว่าประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2541 – 2543 เนื่องจากปัจจัยของการขยายตัวของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้น แต่รองลงมาเป็นผลจากการแข่งขันของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหากพิจารณาด้านคู่แข่งในช่วงเดียวกันจะพบว่า ประเทศคู่แข่งของไทยหลายประเทศมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับไทย ได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน และเวียดนาม ซึ่งมีผลจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ ส่วนประเทศอินโดนีเซียเป็นคู่แข่งของไทยเพียงประเทศเดียวในช่วงปี 2541 – 2543 ที่มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐฯ ที่เปลี่ยนแปลงลดลงเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันที่ลดลงเป็นสำคัญ

แต่ต่อมาในช่วงปี 2544 – 2548 จะพบว่าประเทศไทยกลับมีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่ลดลงเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันของไทยที่ลดลงเป็นสำคัญ ซึ่งหากสังเกต ในขณะที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกที่เปลี่ยนแปลงลดลง แต่ด้านคู่แข่งของไทยที่พิจารณาทั้งหมดได้แก่ ประเทศอินเดีย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ได้มีมูลค่าการส่งออกกุ้งแปรรูปในตลาดญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ซึ่งประเทศคู่แข่งดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านการแข่งขันเป็นสำคัญ

หากสังเกตใน 2 ปีจักษ์ได้แก่ ผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลก และผลจากการกระจายตลาด (ทั้ง 2 ปีจักษ์เป็นผลทางด้านอุปสงค์) ของการส่งออกกุ้งแปรรูปของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งในตลาดญี่ปุ่น ทั้งในช่วงปี 2541 – 2543 และช่วงปี 2544 – 2548 จะพบว่า ทั้งประเทศไทยและประเทศคู่แข่งมีปัจจัยของผลจากการขยายตัวของการส่งออกของโลกที่มีความต้องการกุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกได้เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ 0.24 และ 0.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^๑ ตามลำดับ (ตารางที่ 31) ส่วนผลจากการกระจายตลาด จะพบว่า ทั้งไทยและประเทศคู่แข่งมีผลจากปัจจัยด้านการกระจายตลาดหรือการขยายตลาดกุ้งแปรรูปของญี่ปุ่นที่เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งจะพบว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกกุ้งแปรรูปของโลกไปยังตลาดญี่ปุ่น ได้เพิ่มขึ้นทั้งสองช่วงเวลาเท่ากับ 0.38 และ 0.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^๑ ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

ข้อวิจารณ์

การศึกษาดังนี้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและส่วนแบ่งตลาดคงที่กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของ ฐะปะนิ (2539) และกุ้งแปรรูปของ สุภัช (2542) เป็นการศึกษาการส่งออกในตลาดโลก ซึ่งหากพิจารณาในตลาดส่งออกที่สำคัญ ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งในตลาดสหรัฐ^๑ ในช่วงปี 2535 – 2539, ปี 2540 – 2541 และปี 2544 – 2545 ซึ่งในช่วงปี 2544 – 2545 มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากไทยประสบปัญหาการตรวจพบสารตกค้างในปี 2545 โดยประเทศคู่แข่งเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทั้ง 3 ช่วงเวลา เช่นเดียวกับไทย แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่วนการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งที่ศึกษาในตลาดโลกในช่วงปี 2544 – 2545 (ช่วงปี 2540 – 2541 เป็นปีฐาน) ลดลงเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันของไทยที่ลดลงมากที่สุด (สุริยันต์, 2547) แต่ในการศึกษารั้งนี้ทั้งในตลาดสหรัฐ^๑ และญี่ปุ่น ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในช่วงปี 2537 – 2539, ปี 2541 – 2543 และปี 2544 – 2548 โดยในช่วงที่ไทยประสบปัญหาด้านคู่แข่งในช่วงปี 2544 – 2548 ประเทศไทยมีแนวโน้มความได้เปรียบที่ลดลงทั้งการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในตลาดสหรัฐ^๑ และญี่ปุ่น ซึ่งการศึกษารั้งนี้อาจให้ผลการศึกษาที่ชัดเจนกว่าเนื่องจากไม่พิจารณาในช่วงที่ไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของไทยในปี 2540 รวมถึงการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปในการศึกษานี้ได้พิจารณาในแต่ละตลาดส่งออกสำคัญ ซึ่งในช่วงปี 2544 – 2548 (ช่วงปี 2541 – 2543 เป็นปีฐาน) ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและ

กุ้งแปรรูปทั้งในตลาดสหรัฐฯ และญี่ปุ่นที่ลดลงจากปัจจัยด้านการแข่งขันของไทยที่ลดลงเป็นสำคัญ ขณะที่คู่แข่งที่สำคัญ 4 ประเทศได้แก่ อินเดีย อินโดนีเซีย จีน และเวียดนามกลับมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปลดลงจากปัจจัยการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็นสำคัญ